

kápolnarészlet azonban nem rendelkezett Árpád-kori előzményekkel, annak pontos alaprajzi elrendezését, valamint a monostortemplom és a kápolna egymáshoz való viszonyát nem sikerült megnyugtatóan tisztázni.

A 2009-ben végzett próbafeltárás eredményeire alapozva 2010. február 4. és március 10. között folytattuk az É-i épülettömb alatt található „északi kápolna” teljes területén a régészeti kutatást. Az előző évben nyitott szelvényeink bővítésével, valamint az épület udvarának É-i oldalán nyitott új szelvényekkel próbáltunk további adatokat szerezni a kápolna alaprajzi elrendezéséről, valamint a monostortemplom és a kápolna kapcsolatáról. (Az illusztrációt lásd az előző oldalon!)

A kápolna Ny-i határoló falának felkutatása érdekében a folyosón nyitott szelvényünket Ny-i irányba, az 1. teremben található kutatóárkot a terem D-i faláig, annak teljes szélességében bővítettük, valamint a 2. terem teljes területén folytattuk a feltárást. A tavaly előkerült templom körüli temető újabb sírjait tártuk fel, a temetőrészletben a sírok két, három és négy sorban helyezkedtek el egymáson, a legalsó sírsort egy Salamon (1063–1074) [H17] érme keltezte. A temetkezések minden esetben a habarccsal, kő- és téglatörmelékkel kevert feltöltésbe voltak beleásva, az eredeti talajszint a legalsó sírsor alatt került elő. A templom körüli temető sírjait sok esetben bolygatták a feltöltésbe beleásott gótikus kápolna alapfalai, több helyen megfigyelhető volt, hogy az alapfalak útjába eső csontvámrészeket ásóval elvágták, valamint az alapozás közvetlen közelében elhelyezkedő vámrészekre ráfolyt a kövek közül kicsorgó habarcs. A habarccsal, kő- és téglatörmelékkel kevert feltöltés vastagsága 2–2,5 m volt, alatta egy feltételezhetően a monostor építéséhez kapcsolható habarccsal és kötörmelékkel teli gödröt, ill. néhány késő bronzkori objektumot tártunk fel.

A folyosón megtaláltuk a kápolna Ny-i zárófalat, mely néhány centiméterrel a folyosó járósíntje alatt helyezkedett el. A kutatás során a kápolna D-i oldalfala nem került elő, annak valamikori létezésére utaló jelet sem sikerült felfedeznünk, így teljes biztonsággal kijelenthetjük, hogy a szekszárdi bencés monostor Ny-i oldalán elhelyezkedő gótikus kápolna nem különálló épület volt, hanem a monostortemplom Ny-i bővítése. A kápolnának az előző években megfigyelttel egyezően Árpád-kori előzménye nem volt, azt később, feltételezhetően a 15. században építették.

Munkatársak: Nagy Balázs és Pungor Krisztián régészek; Bodrogi Miklós, Fenyvesi Anita, Linzembold Csongor, Zsoldos Szabolcs technikusok.

PETKES ZSOLT

477. Szeleste határa

(Vas megye) Ő

A 86. sz. főút Szelestét elkerülő szakaszán a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat 2009. augusztus 11. és 2010. március 18. között régészeti megfigyelést végzett az építkezés földmunkáinál. Az elkerülő útszakasszal

érintett lelőhelyeket Nyerges Éva Ágnes vezetésével 2008–2009-ben feltárták. Azonban a kivitelezési munkák során két esetben olyan területeken is humusztáltak, ahol régészeti feltárást akkor nem tudtunk végezni.

Szentkúti dűlő (KÖH 53881): A lelőhely DNy-i részén a 2008. évi feltárás folytatásában 3 új régészeti jelenséget tártunk fel.

Temető mellett (KÖH 42750): A lelőhely DK-i részén, a feltárt területtől DK-re újabb 4 régészeti jelenséget és a 2008. évi feltáráson újkorinak meghatározott árkokat tudtunk megfigyelni.

Munkatársak: Bek Tamás, Csuti Tamás, Kovács Zsanett, Vágusz Anina, Wolf Ernő régésztechnikusok.

EKE ISTVÁN – VÁMOS GÁBOR

478. Szellő határa

(Baranya megye) U, B, A

2010 tavaszán megelőző feltárásokat végeztünk a Horvát Transzit gázvezeték nyomvonalára eső régészeti lelőhelyeken.

Bekő-föld (HT-10 lh., KÖH 69141): Május 4–14. között a feltárássra kijelölt terület Ny-i felében a dombtetőn egyetlen, lelet nélküli árok került elő, majd széles üres sáv után a K-i fekvésű domboldalon egy újabb árok után egy soros temető téglalap alakú sírjai jelentkeztek. A kilencedik sor után a temetőt K felől egy újabb árok zárta. Az 5 m széles szelvényben összesen 30 sír került elő, 3 váz nélkül (ebből kettő mérete gyereksírra utal), egyik sírban pedig két felnőtt váza volt. A síroknak több mint a fele egyértelműen rabolt, mindig a felsőtestet bolygatták meg. A sírokból főleg vaskés, vascsat, 11 db bronz fülbevaló került elő, egyszerű karikák mellett ovális karikájú gyöngycsüngős fülbevalók és egy elkeskenyedő végű spirálcsüngős fülkarika, ezenkívül két bronzveret. A sírok megközelítőleg Ny–K tájolásúak, egy részük füles ill. padkás sír. A sírok alja a rövidebb oldalaknál legtöbbször lemélyül, ez a halotti ágy használatára utal. A leletanyag és a sírok szerkezete alapján a késő avar időszakhoz köthetjük a temetőt. A sírok között néhány cölöphely és egy gödör jelentkezett, majd a temető mellett, a lelőhely K-i szélén egy csoportban néhány gödör és valószínűleg összetartozó cölöphelyek kerültek elő. Leletanyag (egy neolit kerámia) egyetlen gödörben volt, de feltételezhető, hogy a körülötte előkerült jelenségek is a neolitikum időszakából származnak. A kutatott 640 m²-en 53 objektumot tártunk fel.

Vő-malom (HT-78 lh., KÖH 24525): Március 22–26. között dolgoztunk a lelőhelyen, mely a Pécsvarad-szellői vízfolyástól Ny-ra húzódó dombon található. A dombon 1940-ben Dombay János avar kori temető 73 sírját tárta fel. A szállítóvezeték nyomvonala a dombtetőhöz közel a D-i, DK-i domboldalon húzódik K–Ny-i irányban. A kijelölt terület Ny-i része üres volt, majd viszonylag ritkán jelentkeztek a régészeti objektumok szinte a teljes területen. A leletanyag nagy része kerámia, kevés durva fazék, nagyméretű tárolóedények tagolt bordával ellá-